

*draaiener
kavieren*

*WDD kaart
over niet-vervullen*

STILLEN STEEDS STILLER. . . .

"En wat het in elkaar slaan van arrestanten betreft: de eerste de beste van mijn eenheid die over de schreef gaat en een arrestant mishandelt, vliegt eruit. Dat zullen we absoluut niet tolereren."

Aan het woord is hip. A.Smit in de Volkskrant van 16 mei 1981 n.a.v. de oprichting van de eerste aanhoudingseenheid. Het leek ons geen slecht idee hem ter ere van het tienjarig bestaan van het klachtenburo met dit stuk eens nadrukkelijk te herinneren aan de destijds zo stellig uitgesproken woorden. Had Smit zich hieraan gehouden dan zou er van de aanhoudingseenheden al snel niets meer overgebleven zijn.

*in ik
was 19*
*WOM
was 19*

De praktijk vertelt een heel ander verhaal. Door de jaren heen bereiken ons klachten over de aanhoudingseenheden en de konklusie die je daaruit kunt trekken is dat het er steeds meer op gaat lijken dat stillen ertoe neigen mensen op straat standrechtelijk af te tuigen, liefst buiten het oog van de pers. De verwondingen die mensen daarbij oplopen worden ernstiger, de mogelijkheden deze politiemensen aan te klagen blijven gering. Sowieso is er weinig controle over de aanhoudingseenheden, hun oprichting is nooit een onderwerp van politieke discussie geweest en sinds hun eerste optreden in 1980 is er in de gemeentelijke commissie voor politiezaken slechts eenmaal een evaluatie geweest op 10 okt 1985, die inhoudelijk weinig om het lijf had. Redenen genoeg om eens wat dieper in de materie te duiken.

Wat meteen opvalt bij onderzoek naar de aanhoudingseenheden, is hoe weinig er feitelijk over gepubliceerd is. In de politiebibliotheek is niet meer te vinden dan de oprichtingsrapporten en de evaluatie van de eerste opleiding van de aanhoudingseenheid I en II resp. uit 1980 en 1981. Verder is er een nog steeds geheim en maar gedeeltelijk openbaar rapport van de Werkgroep Aanhoudingen bij ernstige ongeregelde heden uit april 1982. Ook Marjolein Brouwer, die in 1982 een doktoraalscriptie schreef over dit onderwerp, waar wij veelvuldig gebruik van maken voor dit stuk, wijst erop dat ze zich overwegend door de media heeft laten informeren, omdat ze geen andere bronnen kon vinden. Dat is nogal verbazend, temeer omdat in de rapporten die er wel zijn, voortdurend gewezen wordt op het feit dat de tactiek een onderwerp van voortdurende bespreking is en dat inbreng van de leden van de a.e. zeer op prijs gesteld wordt. Het is dan ook nauwelijks voor te stellen dat er sinds 1981 niks meer op papier is gezet over aanhoudingseenheden.

xxxDiep graven en langdurig onderzoek leverde toch nog wel wat op. In dit stuk willen we ingaan op de ontstaansgeschiedenis van de aanhoudingseenheden: hun eerste optreden, de opleiding en organisatie. Aan de hand van een stuk over grootschalig politieoptreden en de 'problemen' waarvoor men zich gesteld ziet, wordt bekeken hoe men probeert het idee achter de aanhoudingseenheden te verkopen. Richtlijnen & geweldsinstructie toetsen aan de

praktijk.xxxxlxxx Zegsman introduceren. Bovendien deze inleiding later herschrijven.

Vondst.
Oprichting.

Het eerste optreden van de nieuw op te richten aanhoudingseenheid vindt al plaats 3 dagen voordat de eerste training begint: op 10 okt 1980 bij de 'metro-demonstratie'. Een groep van een paar honderd demonstranten wordt door politie-provokateurs (van de a.e.) naar het hoofdburo geleid waar 163 mensen omsingeld en gearresteerd worden. Van al die arrestanten worden er uiteindelijk 4(!) vervolgd. In het Rapport Aanhoudingseenheden I wordt over dit optreden gezegd dat het was

"om de groep alvast wat sfeer te laten proeven en ervaring op te doen welke bruikbaar zijn in het komende oefenprogramma."

In antwoord op kamervragen van de PSP-er Van der Spek wordt op 10 feb 1981 door de minister ontkend dat er sprake was van een proefneming.

afgang
"...toen er vijf stillen op me af kwamen. Ik stak mijn armen in de lucht, als teken van overgave en riep dat ook. Twee van de vijf grepen me echter vast en de naderende drie verdrongen zich om op me in te beuken en te schoppen. In dit gedrang viel ik op de grond, waarna de vijf mijn rug, nek, knieën en kruis begonnen te betrappen en te beslaan met hun 'stokjes'. Ik kon me gelukkig snel oprollen en me zo een beetje beschermen. Toen de vijf doorrenden lag ik op straat tegen een ME-voertuig.

Er kwam een man die vroeg wat ik mankeerde. Voor ik kon antwoorden had ik een trap en een klap te pakken en deze man dreigde me hartstikke dood te zullen trappen als ik niet als de sodemieter bij de rest ging staan." (Uit het Zwartboek Metrodemonstratie)

Op vragen die naar aanleiding van dit optreden in de gemeenteraad gesteld worden door het CPN-raadslid Walraven, komt geen of ontwijkend antwoord. Niet duidelijk wordt of dit nieuw beleid is en waarom dit niet besproken is in de Kommissie van advies Openbare Orde. Het instellen van de a.e., haar taak, werkwijze en bevoegdheden zijn tot in 1985 nooit besproken in de gemeenteraad. Toen het uiteindelijk op de agenda kwam, had de bespreking weinig tot niets om het lijf. Een principiële-inhoudelijke discussie over het verschijnsel a.e. is nooit gevoerd. Na het optreden bij de Metro-demonstratie en in december 1980 bij de ontruiming van de Grote Wetering, wordt in de politiek het belang van wel goed getrainde eenheden benadrukt. In feite wordt de oprichting gerechtvaardigd door de eerste, nogal uit de hand gelopen optredens.

In het najaar van 1980 wordt de eerste eenheid samengesteld die uit ong. 30 man bestaat. De groep is als volgt georganiseerd:

	kommandant:			
	inspekteur plus brigadier			
1 brigadier	1 brigadier	1 brigadier	1 brigadier	
6 agenten	6 agenten	6 agenten	6 agenten	

De agenten zijn volgens een vaste verdeelsleutel voor 60%

afkomstig van de recherche, 30% uit de uniformdienst en 10% verkeersdienst (chauffeurs). De kommandant heeft de leiding over het optreden, de toegevoegde brigadier kan optreden als verbindingsman en evt. een van de andere brigadiers vervangen als dat nodig zou zijn. Het idee is dat zo'n groepje van zes de kleinst mogelijke eenheid vormt, twee doen de feitelijke aanhouding, de rest schermt af en de brigadier doet de verbindingen. Met minder is het onverantwoord om op te treden.

Bij het oprichten van de tweede a.e., anderhalf jaar later, in april 1981, had men nogal wat moeite met de werving. In het evaluatierapport van deze eenheid wordt daar veel aandacht aan besteed en dat geeft een aardig inzicht in de problematiek. De a.e. worden niet samengesteld op basis van vrijwilligheid, omdat je dan alleen de rauwdouwers krijgt en dat is niet de bedoeling. Men besluit dat er mensen voorgedragen zullen worden, de selectie wordt dan verricht naar de boven omschreven verdeelsleutel. Verder moeten leden van de a.e. niet te jong zijn en niet te oud, ze moeten sportief zijn en er wordt een zeer positieve inzet verwacht. Men moet in staat zijn genuanceerd en relativerend te kunnen denken, ook in stresssituaties. Kortom:

"Geen agressieve mensen, geen individualisten.

Beheerste vormen van zelfverdediging, zoals ju-jitsu en judo strekten tot de aanbeveling. Dit gelet op het feit dat het resultaat van deze vormen van zelfverdediging c.q. sport in principe minder desastreus zijn dan het resultaat van bijv. karate of kickboxen."

(Rapport Aanhoudingseenheden dl.II)

Op basis van deze criteria werd een lijst van namen samengesteld: 23 rechercheurs, 13 brigadiers, 30 agenten uit de uniformdienst en 2 uit de verkeersdienst. 6 van de 23 rechercheurs voelden ervoor, de rest had overwegende c.q. ernstige bezwaren en was geheel niet gemotiveerd.

"Ten einde een groep samen te stellen, die niet voor een groot deel zou bestaan uit ongemotiveerd personeel heb ik vervolgens een aantal personeelsleden benaderd."

Dit gebeurde onder protest van de leiding en er was niet eens meer tijd om de dossiers van de verschillende politiemensen te lichten. Bij de recherche op het hoofdburo was niemand uit zichzelf bereid mee te doen, dus moesten er twee mensen aangewezen worden, waarvan er een onder zwaar protest toestemde. Uiteindelijk wordt een "redelijk gemotiveerde" ploeg samengesteld.

Een zegsman bij de politie, die liever anoniem wenst te blijven, vertelt wat de gevolgen waren van dit wervingsprobleem: In het begin van de tachtiger jaren was er elke week wel wat te doen, wat een grote belasting voor de a.e. betekende. Er was toen al sprake van vakatures van recherchepersoneel (i.v.m. de hierboven

fusserzin
"wie is ik"

was is de keuze

beschreven verdeelsleutel), de recherche moest inkrimpen en had al zoveel uren overwerk en aangezien reellen vaak ook in overwerk-tijd, d.w.z. buiten normale diensturen plaatsvonden, leverde dat problemen op. De korpsleiding werd op den duur voor de keuze gesteld: of selekteren uit de uniformdienst, of we kunnen het af met een a.e. En voor de laatste optie is gekozen, in september 1986 is er een sanering is doorgevoerd: er is nu nog een a.e. van 31 man en er zit een vrouw bij. De sanering vond met name plaats omdat er geen werk meer was voor twee eenheden, om de simpele reden dat er minder grootschalige optredens plaatsvonden. Indien nodig is er bijstand van eenheden uit het land, er zijn inmiddels negen a.e. bij de gemeentepolitie, twee bij de rijkspolitie en een bij de KMAR. *

Voluit zelfme

Naar aanleiding van de hiervoor beschreven problemen met de oprichting van de tweede eenheid, vroegen wij hem of het nu niet zo was dat na de sanering alleen de mensen overgebleven waren die het echt leuk vinden bij de a.e. (de 'rauwdouwers'). Het antwoord daarop was:

"Ik kan u wel vertellen dat het animo m.n. onder de uniformdienst bijzonder groot is, het gaat om het individua-liseren van het relgebeuren en daarmee bedoel ik de grootste raddraaiers achter het luik krijgen, het juridiese luik dan wel te verstaan."

Opleiding en taktiek.

"De taktiek is nog onderwerp van voortdurende besprekingen en zal ten alle tijde moeten worden aangepast op de bewegin-gen en ontwikkelingen bij de tegenpartij"
(Rapport Aanhoudingseenheden I) (niet zo'n sterk citaat)

De opleiding wordt landelijk verzorgd door het Opleidingscentrum Mobiele Eenheden in Hoogerheide. In deze 3-weekse opleiding wordt aan de volgende punten veel aandacht besteed.

- inzet a.e. in kombintie met M.E.
- bevoegdheden (strafvordering)
- taktiek en techniek
- verbindingen
- fouilleren en gebruik handboeien
- wapen herkenning (wapenwetten)
- schieten
- ethiek van het optreden
- bewijsvoering/proces-verbaal
- geweldsbepalingen
- zelfverdediging
- sport (en konditie)
- praktische oefeningen
- maatschappelijke ontwikkelingen

Bij dit lijstje moet worden aangetekend dat sport en de licha-mlijke onderdelen een relatief groot deel van de tijd in beslag nemen. Bij de vervolgoopleiding gaat helemaal alle aandacht naar de zelfverdediging/opbrengtechnieken, sport en konditietraining, de groepsoopdrachten en de praktische oefeningen.

De vervolgoopleiding is in principe een dag in de veertien dagen. Dat lijkt vaak, maar het is natuurlijk niet 52 weken gedeeld door 2, het is van september tot december en dan van februari tot juni en er valt nog wel wat weg met uren die net op die dagen vallen. Wat onze zegsman betreft, kan er niet vaak genoeg bij elkaar gekomen worden: om ervaringen te evalueren, te leren van wat er fout is gegaan en om de teamgeest weer wat op te vijzelen. "Een a.e. mag onder geen beding teveel van personeel wisselen. Elkaar goed kennen is zeer belangrijk gebleken."

(Rapport Aanhoudingseenheden I)

Volgens onze informant is er niet veel verloop in de a.e., al is het overdreven te stellen dat de a.e. nu dezelfde is als in 1982. Veranderingen zijn er eigenlijk alleen als mensen overgeplaatst worden naar andere korps-onderdelen. Er moet een zekere spreiding over de distrikten zijn, anders krijg je de situatie dat een heel bureau leegloopt als er een rel is.

Verantwoording, verkoop van het idee.

Het idee achter de oprichting van de a.e. komt voort uit frustraties bij grootschalig politie-optreden. Analyses van ME-optreden bij rellen wezen uit dat men er nogal van baalde dat men nauwelijks in staat was grote reischoppers en stenengooiers daadwerkelijk te pakken. Men stond maar een beetje "stenen te happen", terwijl de strakke discipline van de ME-linies niet toeliet arrestaties te maken. Er is duidelijk de behoefte om aanhoudingen te verrichten voor min of meer ernstige misdrijven, enerzijds om de gunstige reactie van 'het publiek', anderzijds ter opvijzeling van de moraal van de ME, versterking van het zelfvertrouwen.

Een belangrijke verandering die vanuit deze ervaring werd bedacht, is de wijziging naar een meer "dynamies" gericht optreden. Na 1980/81 zien we steeds minder de statiese massale linies ME tegenover groepen demonstranten die elkaar wat bezig houden: het keep moving systeem. Het optreden van de ME wordt onverwachter, agressiever en chaotieser en is meer gericht op daadwerkelijke verspreiding van mensen en zo mogelijk isolatie en arrestatie van "leiders of stemmingmakers". Trefwoorden bij het optreden blijven nochtans: beslistheid, kalmte en zelfbeheersing.

In april 1982 verscheen er een nu nog steeds geheim rapport van de "Werkgroep aanhoudingen bij ernstige ongeregelde heden van de Recherche advieskommissie Ministerie van Justitie". Uit de nadruk die zij leggen bij de aanbeveling dat de a.e. toch vooral in samenwerking met de ME moet optreden, blijkt al enigszins dat zich in de praktijk gevallen voordoen die daar lijnrecht tegenover staan.

"De werkgroep is van mening dat de aanhoudingseenheid (a.e.) uitsluitend behoort op te treden in samenwerking met en in de nabijheid van de M.E. Het volstrekt zelfstandig opereren van de a.e. zonder de nabije bescherming van de M.E. blijkt in de praktijk zeer gevaarlijke situaties op te kunnen leveren. Een a.e. opererend zonder wapenstok en schild blijkt niet voldoende in staat om zich zelf afdoende te beschermen. Zeker niet wanneer er aanhoudingen worden ver-

tegenwoordig met sport

naar voren
"voor oprichting"

beetje
summes
afschilling
formalisering
bestendigheid

7
Stichting
Zin naar

*in hoedgericht
Afzet - supercops*

richt, waarbij ontdekking door ordeverstooters onontkoombaar is. Gevolg hiervan is, hetzij dat er geen aanhoudingen meer worden verricht; hetzij dat ter zelfbescherming te snel naar het vuurwapen moet worden gegrepen, met in beide gevallen als voorzienbaar resultaat: het ineffektief optreden."

Daarbij wordt, uitgaande van de koppeling met de M.E., het volgende voorbehoud gemaakt:

"In hoeverre een dergelijke strategiese opzet overeenkomt met de feitelijke behoefte op een bepaalde tijd en plaats, kan pas a.d.h.v. de plaatsvindende gebeurtenissen worden gezien, maar wat betreft de organisatoriese opzet vindt de werkgroep het gewenst om van de koppeling M.E.-peleton - aanhoudingseenheid uit te gaan, ook voor wat betreft 'gedeeltelijk' gezamenlijke opleiding en trainen."

Deze aanbeveling wordt niet zomaar gedaan, uit de praktijk blijkt dat de a.e. steeds meer geneigd zijn tot eigenmachtig optreden. xxxdit stuk is wel wat langxxx2x }

Aanhoudingseenheden versus arrestatieteams.

Belangrijk is het verschil tussen aanhoudingseenheden en arrestatieteams. De aanhoudingseenheden waar het in dit stuk over gaat zijn "normale" politie-agenten die bij bijzondere gelegenheden in burger de straat op gaan achter de grootste reischoppers aan. In het dagelijks leven verrichten zijn gewoon politiewerk en voor het stillen-werk hebben ze ooit een speciale training ontvangen die nog eens in de zoveel tijd herhaald wordt.

Arrestatieteams daarentegen zijn 'supercops', zij worden speciaal opgeleid voor het aanhouden van vuurgevaarlijke criminelen en terroristen. Als ze niet daar mee bezig zijn, dan moeten ze trainen, schieten of hooggeplaatste medemensen beschermen. In tegenstelling tot de a.e. doen zij geen dagelijks politiewerk. Bij de oprichting van de aanhoudingseenheden is er nogal wat verwarring geweest en werden de termen in de media door elkaar gebruikt, zie krantenknipsel (xxNRC 2-12-82xx3).

De grote vraag is natuurlijk of men de verleiding kan weerstaan deze arrestatieteams toch in te zetten bij rellen, omdat ze nou eenmaal bestaan. (VN-knipsel)

Bij de Dodewaardblokkade van 1981 wordt na aanvankelijke ontkenning toch toegegeven dat er leden van een arrestatieteam rijkspolitie tegen aktievoerders zijn ingezet.

"De Minister van Binnenlandse Zaken schrijft hierover in een brief aan de 2e kamer dat dit noodzakelijk bleek toen een aanhoudingseenheid van de amsterdamse politie geen bijstand kon verlenen in Dodewaard. De inzet lijkt in tegenspraak met de afspraak die destijds (wanneer??xx4) tussen de politiebonden en parlement was gemaakt over de schrapping van de neventaak van inzet van arrestatieteams in relsituaties. Deze lastige kwestie weten de autoriteiten echter te omzeilen door te spreken over de inzet van 'enkele leden van een arrestatieteam' en niet over een arrestatieteam als geheel. Oftewel: hierop is de taakstelling van de arrestatieteams niet toepasbaar omdat het hier immers individuele leden van een team betreft." (bronxx5 marjolein Brauner)

n 23-879

De arrestatieteamladen krijgen de kans te demonstreren hoe ze geleerd hebben met demonstranten om te gaan:

"Een stille had bij twee verdachten na hun arrestatie een hand in hun mond gestoken en hen zo achter de ME-linies gesleurd."

"De stillen ontpopten zich als knokkers die met hun knuppels en andere attributen zoals het traangasspuitbusje meedogenloos toesloegen."

"Een arrestant vertelt hoe een dokter na zijn arrestatie door drie stillen konstateerde dat een stukje bot van zijn ellebooggewricht afgesplinterd was, banden beschadigd waren en er bloed in het gewricht zat, dit terwijl hij op zijn buik op de grond lag en zich totaal niet verzette."

(Marjolein Brouwer in haar skriptie over aanhoudingseenheden.)

(Kri, november 1981 en maart 1982)

Richtlijnen en geweldsinstructie.

Hoe het volgende stuk eruit moet zien is nog niet helemaal duidelijk. Het idee van citaten uit klachten konfronterend met richtlijnen en stukken uit de geweldsinstructie die daarop van toepassing zijn lijkt met goed, maar misschien moet het meer door de tekst verspreid worden in plaats van allemaal zo op een rijtje. Bovendien zoek ik nog klachten van de ontruiming Sarphatipark/Stadhouderskade en van de NAVOblokkade en laatste Stoperarel, waarbij ik dan weer een citaat kies uit het rijtje wat hieronder staat. Die komen er dus niet perse allemaal in.

Grote Wetering.

"Een toevallige passant zag hoe iemand door een aantal stillen werd afgetuigd. Deze jongen probeerde tussenbeide te komen. Daarop werd hij hardhandig gepakt, zijn handen werden met plastik kabels afgekneeld en vijf minuten lang is er met de handvaten van de gummiknuppels in zijn gezicht geslagen. Hij is daarna naar het politieburo gebracht en pas enkele uren later naar het ziekenhuis. Diagnose: gescheurd gehemelte, gescheurde lippen, tanden uit zijn mond en diverse kneuzingen. Vrijgelaten de volgende dag omdat er geen redenen waren hem in voorarrest te houden."

Richtlijn:

"Behandel de arrestanten korrekt. Immers zo gauw hij gearresteerd is, is hij in onze macht en weerloos."

(onderstreeping politie, uit Rapport Aanhoudingseenheden I).

Wyers.

In bluf! 106 staat een verslag over het optreden van stillen op de Dag van de Onrust, een paar dagen voor de ontruiming van Wyers op 14 februari 1984. "De 5910 (een aanhoudingseenheid) vroeg aan het centraal kommando of zij een kijkje in de Kalverstraat mochten nemen, omdat daar veel krakers naar toe gevlucht waren. Het antwoord was: "Nee, dat hoeft niet." Dat er daar toch mensen door stillen mishandeld zijn, kan je zien op een foto in de Waarheid en de Volkskrant." (Uit het PKB-rapport Wyers is Wyzer,

duidelijke conclusie.

PKB

1984?)

Stukje uit de Waarheid erbij, dat ook in het Wyers-rapport is gebruikt.

Met als onderschrijf:

Richtlijn 32:

"Het daadwerkelijke optreden tijdens een gewelddadige demonstratie dient bij voorkeur te geschieden op plaatsen waar normaliter ook veel publiek komt."

Citaten voor bij klachten.

Het groepsgebeuren is enorm belangrijk, meent Smit. "Je moet een goede sfeer hebben in de groep. Daarbij hoort ook lol trappen. Na de rellen in Nijmegen bijv. zijn we op de zaal elkaar met kussens en brandslangen te lijf gegaan. Om af te reageren. Voor een buitenstaander lijkt dan misschien kinderachtig, maar je moe je emoties kwijt. De volgende ochtend hebben we met zijn dertigen de troep weer keurig opgeruimd." VN 16 mei 1981.

1. "Het blijkt nagenoeg onmogelijk te zijn een verdachte, die zich verzet snel de handboeien om te doen. Gebleken is dat een betere taktiek is, de verdachte onverwachts stevig beet te pakken en naar de linies te vervoeren." (Evaluatie A.E.I.)
2. "Tijdens de training zelfverdediging zijn een aantal dingen geleerd die prakties bruikbaar zijn. Tevens zijn een aantal dingen geleerd die beslist niet gedaan moeten worden tijdens een optreden." (Evaluatie a.e.I)
3. Berndsen: "Ik steek mijn hand ervoor in het vuur dat geen enkel lid van mijn a.e. die avond een pistool heeft getrokken". NRC 17 dec 80 gaat over de Wetering. (Hierbij komt een stukje waaruit blijkt dat er wel pistolen zijn getrokken..)
4. Uitspraken van Berndsen: "Het gebruik van het dienstpistool is uitdrukkelijk verboden bij het verrichten van arrestaties." "Tot hoever je kunt gaan. Een arrestant schoppen of hem over straat slepen bijvoorbeeld vind ik buiten de perken gaan. Dat vind ik zo iets laags. Kan niet. (parool 10-11-80)

*de Weg
in de documenten*

0

vertrouwelijke richtlijnen voor de a.e.

uit het eerste rapport:

- a. "Er wordt moet van u geeist een groter risico te aanvaarden dan uzelf op dat moment verantwoord acht."
- 8 arrestant duidelijk maken dat hij/zij met de politie te maken heeft.
- 10 achteraf is moeilijk vast te stellen wie verbalisant was of wat arrestant gedaan heeft.

Wanneer je de richtlijnen voor aanhoudingseenheden goed leest, is daar uit af te leiden wat men bij de politie zelf de grootste risico's vindt. Niet rammen in stille steegjes of buiten het oog van de pers, niet mishandelen als iemand al handboeien om heeft. Door dit soort dingen nadrukkelijk in richtlijnen te vermelden, geeft men impliciet toe dat die overtredingen wel plaats hebben gevonden en dat er een groot risico is dat ze in de toekomst weer plaats zullen vinden.

Demokratiese controle over de aanhoudingseenheden is nauwelijks of eigenlijk niet mogelijk. Klachten worden genegeerd, feiten ontkend, de burgemeester schuift de verantwoordelijkheid door naar de minister, of verwijst naar kamervragen en rapporten. Gemeenteraadsleden zijn onvoldoende op de hoogte om scherpe vragen te stellen, als het onderwerp al aan de orde komt in de gemeenteraad. Als er eind 1985 er eindelijk een evaluatie van de eenheden in de commissie voor politiezaken komt -in een relatief rustige tijd wat openbare orde kwesties betreft- worden er precies dezelfde vragen gesteld als in 1980 n.a.v. de Grote Wetering. Geen vragen m.b.t. beleidslijnen of geweldsinstructies, slechts naar de werkwijze en de bijna niet uit te voeren controle. → stellen zich ook niet op de hoogte

Ook rechterlijke toetsing is prakties onmogelijk, omdat om te beginnen klachten zo goed als altijd ongegrond worden verklaard omdat meestal niet te achterhalen is wie de desbetreffende stille geweest moet zijn en het daardoor te betwijfelen valt of datgene waar de klagerster over klaagt uberhaupt wel is voorgevallen. En als het wel tot een arrestatie komt, dan is het bewijs niet rond te krijgen of wordt de zaak om andere redenen geseponneerd.

Burgemeester van Thijn maakt triomfantelijk gebruik van het feit dat er over aanhoudingseenheden minder klachten binnen komen de laatste jaren, hij verbindt daar de konklusie aan dat het dus ook wel minder erg geworden zal zijn. (kommissie voor politiezaken, dd 10 okt 1985). ~~Het Klachtenburo Politie optreden weet wel beter.~~ Een klacht tegen stillen wordt bijna nooit gegrond verklaard, meer nog dan bij andere klachten wordt het onderzoek getraïneerd, dekken de maatjes elkaar en lijkt het zinloos geworden klachten in te dienen. Dat weten klagers ook en dat weerhoudt hen er helaas van nog bij ons aan te kloppen.

Sommigen kiezen andere manieren om het optreden van stillen aan te klagen, bijvoorbeeld door het publiceren van foto's met namen en adressen (door de Stillenregistratie-groep in het weekblad Bluf!).

Opvallend is dat stillen zelf de laatste tijd op een andere manier omgaan met het verbergen van hun identiteit. Was het in de beginjaren nog zo dat ze hun best deden om zo onopvallend mogelijk voor de dag te komen: men reed in burgervoertuigen of in met tralie afgeschermdde bussen, liefst een straat verder, de laatste tijd posteren ze zich langs demonstraties of midden in het strijdgewoel in kleine ME-bussen met gewone ramen of men staat vorsend met de armen over elkaar in groepjes op de hoek van de straat. Men gooit het blijkbaar meer op de dreigende werking die daar vanuit gaat. Bij de demonstratie ter herdenking van de

↳ toevoeging
+ geen gekijf

↳ minder
stellig

↳ WOS
uitbreid

↳ duidelijk

dood van Hans Kok, 1 jaar later, traden groepjes stillen op vermomd met bivakmutsen en bromfietshelmen, terwijl er in de demo zelf nauwelijks mensen vermomd waren. Nogal opvallend als je bedenkt dat het optreden erop gericht is niet 'stuk' te gaan. Achteraf werd door onze zegsman toegegeven dat dat niet alleen ter bescherming van het hoofd was, maar ook ter bescherming van de identiteit en wel tegen praktijken zoals in de bluf en tegen de advocatuur die door middel van klachten steeds meer probeert achter de identiteit van stillen te komen.

Hier is dus een schone taak weggelegd voor het Klachtenburo, in samenwerking met de (~~links~~) advocatuur. Het enige wat je doen kunt om te voorkomen dat aanhoudingseenheden doorgaan zich te ontwikkelen als knokploegen die standrechtelijk mensen op straat in elkaar slaan, is openbaarheid. Zorgen dat het ze onmogelijk wordt te werken op de manier zoals ze dat doorgaans doen, door foto's te maken, gezichten te onthouden en klachten in te dienen waar ze niet meer om heen kunnen.

Met weten of je met hulploep of pol. kenale hebt
dacom verzette reze zal.

29 april

Wacht: klacht was ze niet om hee h
mbr. foto's.